پیرۆزبێت رۆژی جیهانی منداڵان … رۆزا شوان

بە بۆنەی (رۆژی جیهانی منداڵان) بە ناوی (کۆمەڵەی منداڵانی کورد – لە نەرویج)
جوانترین پیرۆزبایی لە منداڵانی کوردستان و لە سەرجەم منداڵانی جیهان دەکەین.
کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتووەکان لە ساڵی (١٩٥٤) دا، رایسپارد کە پێویستە هەموو وڵاتانی جیهان رۆژێک بۆ منداڵان دابنێن، لەم رۆژەدا ئاهەنگی تێدابگێڕن، وا ناوبرێت کە رۆژەکە بە برایەتی و لە یەکگەیشتن لە نێوان منداڵان لەسەر ئاستی جیهانیدا.
لە رۆژی (٢٠ی/ نۆڤەمبەر/١٩٥٩) دا، کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتووەکان بە فەرمی جاڕنامەی گەردوونی مافەکانی منداڵانی راگەیاند، کە لە (٥٤) مادە و لە چەند پرۆتۆکۆڵێکی زیادکراو پێکهاتووە.
لە رۆژی (٢٠ی/ نۆڤەمبەری/ ١٩٨٩) دا، لەسەر رۆشنایی راسپاردە و بڕیارەکانی ساڵی (١٩٥٤) نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ یەکەمین جار بڕیاریان دا کە رۆژێک بە ناوی (رۆژی جیهانی منداڵان) دیاری بکرێت، وەکو جەژنێک منداڵان لەم رۆژەدا گوزارشت لە خۆشی و شادی خۆیان بکەن و چالاکی هونەری جۆراوجۆریش پێشکەش بکەن.

نەتەوە یەکگرتووەکان، وڵاتانی بە رۆژێکی دیاریکراوی یەکگرتووەوە پابەند نەکردن، بۆیە وڵاتان سەرپشک بوون کە کام رۆژ لە وڵاتەکانیاندا بکەن بە رۆژی جیهانی منداڵان، هەندێ لە وڵاتان ئەم رۆژەیان گرێداون بە بۆنەیەکی منداڵانی وڵاتەکانیانەوە.
لە زۆربەی وڵاتانی جیهاندا، مانگڕۆژی دەرچوونی جاڕنامەی مافەکانی منداڵانیان هەڵبژاردوون، واتا رۆژی (٢٠ی/ نۆڤەمبەر) ی هەموو ساڵێکیان کردوون بە (رۆژی جهیانی منداڵان) لە وڵاتەکانیاندا.
نزیکەی پەنجا وڵاتیش رۆژی (١ی/ یۆنی) ی هەموو ساڵێکیان کردوون بە (رۆژی جیهانی منداڵان) لەم رۆژەدا منداڵان ئاهەنگ و چالاکی دەگێڕن، لەوانەش رووسیا و وڵاتانی بلۆکی یەکێتی سۆڤێتی کۆن و رۆمانیا وپۆڵۆندا و بەشێک لە وڵاتانی عەرەبی.
لە ئەلمانیا رۆژی (٢٠ی/ سێپتەمبەر) لە یابان و لە کۆریای باکوور رۆژی (٥ی/مەی) لە ئێران رۆژی (٨ی/ ئۆکتۆبەر) لە تورکیا (٢٣ی/ ئاپریل) ی هەموو ساڵێک کراون بە (رۆژی جیهانی منداڵان).

لە باشووری کوردستانیشدا، لە هەردوو رۆژانی (٢٠ی/ نۆڤەمبەر) و (١ی/ یەنەی)ی هەموو ساڵێکدا، منداڵانی کوردمان یادی رۆژی جیهانی منداڵان دەکەنەوە و گوزارشت لە خۆشییان دەکەن و چالاکی هونەری جوراوجۆریش پێشکەش دەکەن.
لە وڵاتانی (سوید) و (نەرویج) دا، رۆژێکی دیاریکراو نییە بۆ ناوی (رۆژی جیهانی منداڵان) بەڵام لە هەندێ لە شارەکانی ئەم دوو وڵاتەشدا لە رۆژی (٢٠ی/ نۆڤەمبەر) و (١ی/ یەنەی) دا، ئاهەنگ و چالاکی دەگێڕن.. لە راستیشدا لەم وڵاتانەدا منداڵان لەبەر دڵانن و مافەکانیان پارێزراون و لە پێشەوەی مافەکان دان و هیچ پێشێلکارییەکی ئەوتۆش بەرانبەر بە منداڵان و بە مافەکانیان ناکرێن. ئەوان منداڵان بە داهاتوویەکی باشتر گەش و پەروەردە دەکەن. بە خۆشی و چێژوەرگرتنیش لە تافی منداڵییان، درێغی ناکەن، خێزان و قوتابخانە و کۆمەڵگا و حکومەت، لە گەشەکردن و پەروەردەکردنی منداڵاندا هاوکارن، هەموو پێویستی و پێداویستییەکانی گەشەکردن و پێشکەوتنیان بۆ منداڵانیان دابین دەکەن و لە هەموو بوارێکیشدا گرنگییەکی زۆریان پێدەدەن.

بەڵام بە داخەوە، کە هێشتا مەرەکەبی واژۆکردنی دەوڵەتان لەسەر جاڕنامەی مافەکانی منداڵان وشک نەبووبوونەوە.. بە تایبەتیش وڵاتانی داگیرکەری کوردستان، بە شێوەیەکی زۆر دڕندانە و نامەردانە و بێویژدانانە و بێبەزەییانە کەوتنە کوشتن و چەوساندنەوەی منداڵانی کورد لە کوردستان دا. تا ئەمڕۆش درێژە بەم تاوانانەیان دەدەن و بە ملیۆنان منداڵانی کوردمان بوونەتە قوربانی ئەم سیاسەتە رەگەزپەرستییەی وڵاتانی داگیرکەری کوردستان.. بە زۆر و زۆرداری و بە تەبزی زمانێک و کولتوورێکیان بەسەر منداڵانی کوردمان سەپاندوون، کە نامۆن لە زمانی دایکمان و لە کولتووری رەسەنی جیاوازی گەلەکەمانەوە.

لە ئەمڕۆشدا، منداڵانی کوردمان لە سەراسەری کوردستان دا، بوونەتە قوربانی شەڕێکی سەپێنراوی نەخێزراو و بە ململانێ بەرژەوەندی دەوڵەتانی ناوچەیی و دەوڵەتە زلهێزەکان.. بوونە بە قوربانی ململانێ و ناکۆکییەکانی حیزبە سیاسییەکانی کوردستان و قەیرانی ئابووری و بێ مووچەیی.. بەشێکی زۆر لە منداڵانی کوردستان، بە هۆی هەژاری و کوێرەوەری و نەدارایییەوە، بە هۆی سەختی ژیان و نابژێوییەوە، وازیان لە خوێندن هێناون، شاگردی و کاری قورس دەکەن، یا رۆژ تا ئێوارە عەلاگە و کلێنکس و بنێشت دەفرۆشن یا پەڕاو بەیەدەکەن، کە لەگەڵ تەمەن و جەستەی ناسکیاندا

ناگونجین. لە هەمو چێژ و خۆشییەکانی منداڵیشیان بێبەش بوونە، تەنانەت زۆربەشیان ئاگایان لە (ڕۆژی جیهانی منداڵان) نییە. شەرمەزاریشە بۆ حکوومەتی کوردستان، کە منداڵانی کورد، وا بێناز و هەناسەساردبن و تامەزرۆی نان و ئازادی و خۆشییەکانی ژیان بن.. تا ئەمڕۆش وەک پێویست ئاوڕیان لێنەداونەتەوە. ئەوەیان لەبەرچاو نەگرتوون کە منداڵانی ئەمڕۆمان هیوای داهاتووی کوردستانن.. لە سایەی ئەماندا، ئایندەیەکی باشتر بۆ کورد و کوردستان دێتەدی.

لە ئەمڕۆشدا وڵاتانی داگیرکەری کوردستان، بە بەرچاوی نەتەوە یەکگرتووەکان و ڕێکخراوەکانی مافەکانی منداڵان و مرۆڤ و هیومان رایتس ووچ، بە ڕۆژی ڕووناک و بە ئاشکرا و بە زەقی و بێ شەرمانە، دوور لە یاسا و لە ڕەوشت، پێشێلی مافەکانی منداڵانی کوردستان دەکەن.. ڕۆژ نییە لە تورکیای زیندانستانی ئەردوگانی تۆرانی ڕەگەزپەرستدا، چەندین منداڵی کوردمان لە لایەن سوپای دڕندەی تورکیاوە نەکوژرێن.. تا ئیستا بە هەزاران منداڵی ساوای کوردمان، کە تەمەنیان لە شەش ساڵ کەمترن، لە گەڵ دایکانیاندا لە زیندانەکانی تورکیادا زیندانی کراون، کە منداڵی شیرخۆریان تێدان. ڕۆژیش نییە کە لە کەماری سێدارەی ئێرانی ئاخوندەکان، مێردمنداڵێکی کوردی تەمەن ژێر هەژدە ساڵان، بە بوختان و بە تۆمەتی هەڵبەستراوی بێ بنەما لە سێدارە نەدرێت. لە ئێستادا بە هەزاران منداڵ و مێردمنداڵی کوردی بێتاوانمان، لە زیندانە ترسناکەکانی تورکیای فاشتی و ئێرانی شیعەپەرستدا، ڕۆژانە پیسترین ئەشکەنجە و ئازاری دەروونی و جەستەییان دەدرێن.. لە ئاستی ئەم تاوانە قێزەوەنانەی کە لە منداڵانی کورد دەکرێن، ئەوپەڕی شەرمەزارییە بۆ ویژدانی جیهانی و بۆ نەتەوە یەکگرتووەکان و بۆ هەموو ڕێکخراوەکانی مافەکانی مرۆڤ و منداڵان، وەکو چۆن لە ئاستی تاوانەکانی کیمیاباران و هێرشەکانی ئەنفالی بەدناوی باشووری کوردستان بێدەنگ و ویژدان مردوو و بێ هەڵویست بوون.. لە ئەمڕۆشدا لە ئاستی تاوانەکانی ڕژێمە ڕەگەزپەرستەکانی تورکیا و ئێران و عێراقدا، چاو و گوێ و زمانیان خۆیان گرتوون.. لە ئاستی ئەو کۆمەڵکوژییەی کە بەبەرچاویانەوە، لە کەرکوک و خورماتوو و عەفرین و شەنگال کران، تەزووی بەزەیی بە ویژدانییاندا نەهات و هەستی مرۆڤایەتییان نەبزوا..؟ وڵاتە زلهێزەکان بەرژەوەندیان لە مرۆڤایەتی و لە ویژدان و لە مافەکانی گەلانی چەوساوەی نیشتمان داگیرکراو لە پێشترن دەزانن.. بۆیە گەلی کوردمان متمانەی پێیان نەماوە.

بۆ دەبێت منداڵانی دڵپاک و بێتاوانی کورد، ببنە قوربانی و باجی شەڕ و ئاژاوە و ململانێ و ناکۆکی و قەیرانەکان بدەنەوە..؟؟ بۆ هەندێ لە حیزبەکان و لە لایەنەکان بە بەرژەوەندی و مەبەستی تایبەتی خۆیان، دڵپاکی و بێتاوانی منداڵان دەقۆزنەوە، لە خۆپیشاندانەکانیاندا بەرانبەر بە دەسەڵات، دار و بەرد و ئاگر دەدەنە دەستی منداڵانی کورد و فێری رق و کینە و توندوتیژی و دوژمنایەتی و وێرانکاریان دەکەن.. ئەمەش پێشێلکاری و تاوانێکی ترە بەرانبەر بە منداڵانی گەلەکەمان.
مەبەست لە یادکردنەوەی (ڕۆژی جیهانی منداڵان) ئەوەیە کە وڵاتان ڕێز لە واژۆکانیان بگرن و پاندبوونیان بە بەڵێنی جێبەجێکردنی مافەکانی منداڵانیان دووپات بکەنەوە. ڕێ لە منداڵەکانیان نەگرن. با بە ئەوپەڕی ئازادییەوە گوزارشت لە خۆشی و لە شادیان بکەن.. دوور لە توندوتیژی.. دوور لە جیاوازی ڕەگەزی و نەتەوەیی و تایفی و لە ڕەنگی پێستت و لە ئایدۆلۆژیای سیاسی.

با بە پەرەنسپی هیواخوازی و گەشبینی و سازان و یەکسانی و دادپەروەری و ئاشتی و ڕێزگرتن و ئازادی و خۆشەویستی و دڵسۆزی و نیشتمان پەروەری و پێکەوەژیان و مرۆڤایەتی بە بەها بەرز و پیرۆزەکان، جگەرگۆشەکانمان گەش و پەروەردە بکەین.
داواش لە کۆمەڵگای نێودەوڵەتی و لە وڵاتانی هاوپەیمانی دژ بە داعش و لە کۆمەڵەی نەتەوە یەککگرتووەکان دەکەین، کە بە جدی هەوڵ بدەن بۆ رزگارکردنی نزیکەی چوار هەزار منداڵ و مێردمنداڵی کچ و کوڕی کوردی ئێزیدیمان، کە لە لایەن داعشی دڕندە و تیرۆریستی بەدڕەوشتەوە گیران و تا ئێستا چارەنووسیان نادیارە.

ژیانێکی باشتر بۆ منداڵان.. داهاتووییەکی گەشتریش بۆ کورد و کوردستان

ڕەزا شوان
سەرۆکی کۆمەڵەی منداڵانی کورد/ لە نەرویج

یەکی حوزەیران ... ڕۆستەم خامۆش

ئەمـڕۆ یـەکـی حـوزەیـرانـــە
بـــەڵــــــێ ڕۆژی مـنــــــداڵانـــە

کـاتـی خـۆشـــی و پێکـــەنیـنـــە
وادەی بــەزم و هــەڵـــپـەڕیـنـــە

ئەمڕۆ مـنداڵ، دڵ ئـــاســـوودەن
دەچـریکـێــنــن، وەک بـــاڵـــنـــدەن

لێــو بە خـەنـدەن، هەموو شادن
ســــتـــــران دەڵـــێــــن و ئـــازادن

منیش دەڵێـم یـــەکـی شـــەشـە
مــنـداڵ تێیـدا سـیــمــا گــەشـە

پیـــرۆزتـــان بـــێ ئـــەم ڕۆژەتـان
هـەمـــوو سـاڵــێ بــە خۆشـیـتـان

کاریکـــــاتێر – بەرگـــــدرووی دیموکراسی ... جەبار

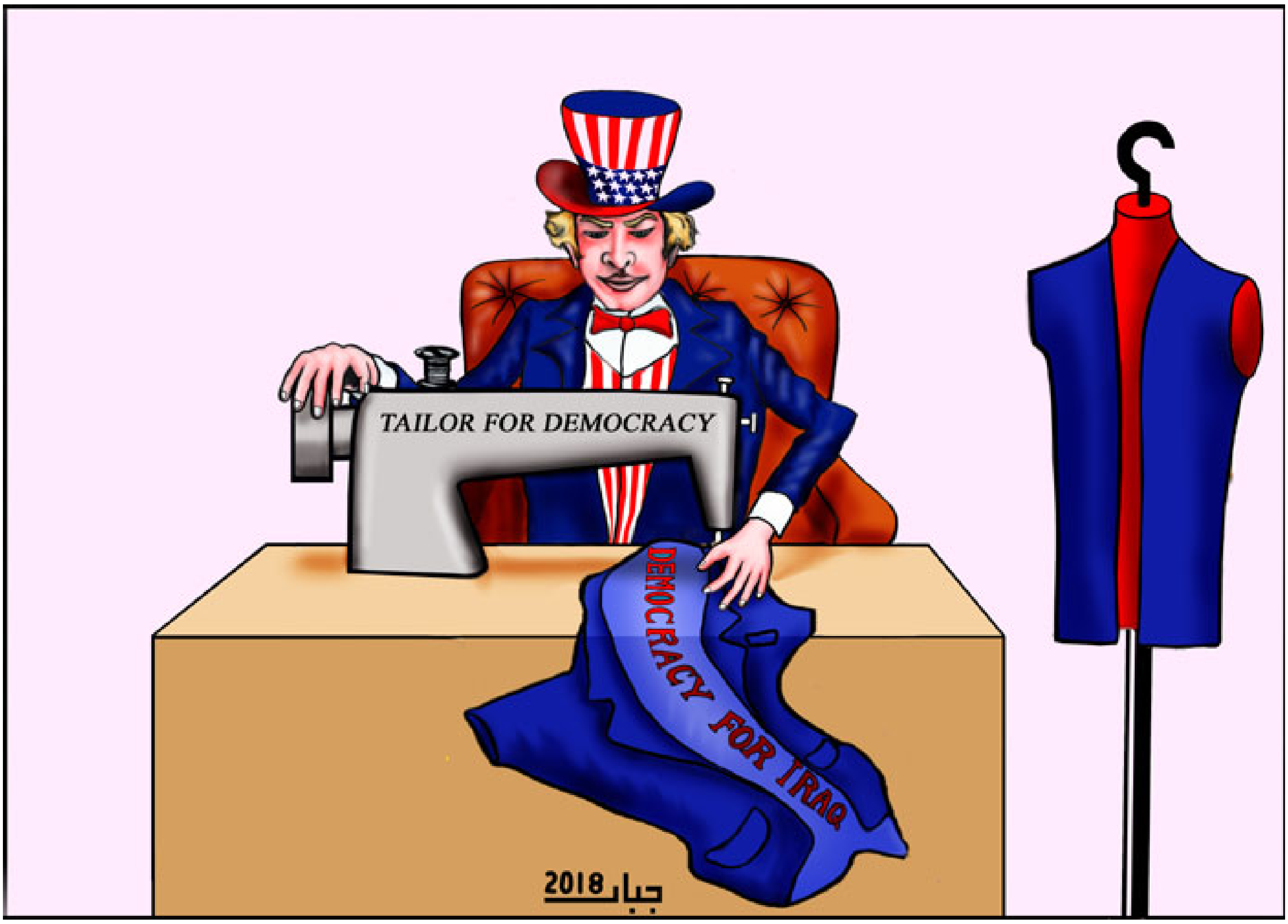
TAILOR FOR DEMOCRACY
DEMOCRACY FOR IRAQ
جبار 2018